

Sygn. akt V U 191/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2022 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Beata Łapińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2022 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania Z. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 20 listopada 2020 r. sygn.: (...)

1. **oddala odwołanie,**

2. **zasądza od wnioskodawcy Z. Ś. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 191/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 listopada 2020 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił Z. Ś. prawa do emerytury pomostowej, na podstawie art. 4 ustawy pomostowej podnosząc że po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał on prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 oraz 3 ustawy o emeryturach pomostowych i nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy. Zakład zaliczył okres pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 4 w łącznym wymiarze 29 lat, 4 miesiące i 23 dni, w następujących okresach: od 22 sierpnia 1978 roku do 30 kwietnia 1982 roku, od 1 maja 1982 roku do 10 sierpnia 1983 roku oraz od 15 sierpnia 1983 roku do 21 grudnia 2008 roku. Do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Zakład nie zaliczył okresu pracy od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2019 roku na stanowisku kalandrowy, ponieważ pracodawca wnioskodawcy (...) Sp. z o.o. nie jest zakładem dużego lub zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii.

Od powyższej decyzji wnioskodawca złożył w dniu 29 grudnia 2020 roku (data prezentaty) odwołanie , wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu podniósł, że pracodawca jako płatnik składek uiszczal składki za ubezpieczonego wykonującego pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Nadto wnioskodawca wskazał, że od dnia 18 grudnia 2020 roku nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą . Skarżący podniósł także, że ustawa emerytalna nigdzie nie wprowadza dodatkowych

wymogów związanych z zaliczeniem zakładu do kategorii zakładów dużego ((...)) lub zwiększonego ((...)) ryzyka wystąpienia poważnej awarii.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie powielając argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. Ś. urodził się dnia (...), posiada wykształcenie zawodowe – zawód wyuczony- elektromonter. W dniu 23 października 2020 roku złożył wniosek o emeryturę pomostową.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 22-23 odwrót akt emerytalnych ZUS)

Wnioskodawca legitymuje się stażem pracy wynoszącym łącznie 43 lata 8 miesięcy i 7 dni, w tym 42 lat 3 miesiące i 13 dni okresów składkowych , 1 rok 4 miesiące i 24 dni okresów nieskładkowych oraz 29 lat i 4 miesiące i 23 dni pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

(okoliczność bezsporna)

W okresie od 1 września 1975 roku do 24 czerwca 1978 roku wnioskodawca był zatrudniony w Kombinacie (...) S.A. z siedzibą w D. na stanowisku ucznia- elektromontera.

(dowód: świadectwo pracy k. 15 akt kapitału początkowego)

W okresie od 22 sierpnia 1978 roku do 30 kwietnia 1982 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy (...) Spółce Akcyjnej z (...) w T. k/ D. (dawniej Kombinat (...) S.A. z siedzibą w D.) na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych. Następnie w okresie od 1 maja 1982 roku do 10 sierpnia 1983 roku wnioskodawca świadczył pracę u wskazanego powyżej pracodawcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku aparaturowego.

(dowód: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 7 akt emerytalnych ZUS, świadectwo pracy k. 16 akt kapitału początkowego)

Pracodawca w dniu 25 stycznia 2012 roku wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym stwierdził, że Z. Ś. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy:

- w okresie od 22 sierpnia 1978 roku do 30 kwietnia 1982 roku wykonywał prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych, co odpowiada na stanowisku elektromonter instalacji urządzeń elektroenergetycznych, wymienionym w wykazie A, dziale II, poz. 1 pkt 4 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz.MB i PMB nr 3, poz. 6),

- w okresie od 1 maja 1982 roku do 10 sierpnia 1983 roku wykonywał prace przy produkcji cementu, co odpowiada na stanowisku aparaturowy, wymienionym w wykazie A, dziale V, poz. 14 pkt 4 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz.MB i PMB nr 3, poz. 6).

W okresie od 26 kwietnia 1980 roku do 24 września 1980 roku skarżący odbywał zasadniczą służbę wojskowa.

(dowód: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 7 akt emerytalnych ZUS, wyciąg z księżeczki wojskowej k. 3-4 akt kapitału początkowego)

W okresie od 15 sierpnia 1983 roku do 18 grudnia 2020 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. kolejno na stanowiskach:

- w okresie od 15 sierpnia 1983 r. do 17 sierpnia 1988 r.- walcownik mikserowy, w wydziale (...)
- w okresie od 18 sierpnia 1988 r. do 18 grudnia 2020 r.- kalandrowy prowadzący, w wydziale (...).

(dowód: świadectwo pracy z dnia 18.12 2020 r. k. 39 akt emerytalnych ZUS)

Skarżący uzyskał w dniu 23 grudnia 1992 roku uprawnienia wydane przez Urząd Dozoru technicznego w P. do obsługi dźwignic: suwnic hakowych sterownych z poziomu roboczego i elektrowciągów przyjezdnych.

(dowód: zaświadczenie k. 32 cz. B akt osobowych)

Do zakresu obowiązków Z. Ś. u wskazanego powyżej pracodawcy na stanowisku kalandrowego w wydziale taśm (...) należało:

- obsługa linii kalandra,
- kontrola półfabrykatów,
- prowadzenie i kontrola procesu wykonania wyrobu gotowego,
- znajomość systemu produkcji,
- wymiana asortymentu,
- obsługa suwnic i wózków widłowych,
- obsługa systemu komputerowego produkcji.

(dowód: zakres obowiązków k. 23 i kolejne strony cz. A akt osobowych)

Pracodawca wystawił wnioskodawcy w dniu 18 lipca 2018 roku świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w którym stwierdził, że Z. Ś. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w chemii przy produkcji i przetwórstwie wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów, produkcja sadzy na następujących stanowiskach:

- w okresie od 15 sierpnia 1983 roku do 17 sierpnia 1988 roku- walcownik mikserowy, co odpowiada pracom na stanowisku walcownika , wymienionemu w Dziale IV poz. 21 pkt 19 załącznika nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego,
- w okresie od 18 sierpnia 1988 roku do 18 grudnia 2020 roku – kalandrowy, kalandrowy walcownik, co odpowiada pracom na stanowisku kalandrowy, wymienionemu w Dziale IV poz. 21 pkt 20 załącznika nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego, jak również odpowiada pracom przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, zgodnie z załącznikiem nr 2 poz. 13 do ustawy o Emeryturach Pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 roku.

(dowód: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18.07.2018 r., k. 9 akt emerytalnych ZUS).

Pismem z dnia 10 grudnia 2020 r. wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R..

(dowód: pismo z dnia 10.12.2020 r. k. 1 , świadectwo pracy z dnia 18.12.2020 r. k. 3 akt osobowych cz. C)

(...) Sp. z o. o. zajmuje się produkcją taśm wulkanizacyjnych i przenośnikowych. Na terenie zakładu znajdują się instalacje, materiały i substancje niebezpieczne. Wnioskodawca pracował początkowo w wydziale (...) zajmującym się przygotowaniem mieszanek, był to wydział tzw. produkcji wstępnej. Skarżący pracował tam na stanowisku walcownika mikserowego, jako pomocnik na walcach, które przerabiały kauczuk i sadzę. Wnioskodawca nie obsługiwał miksera bezpośrednio, tylko pomagał w załadunku materiałów na taśmociąg, kładł kauczuk na taśmę. Następnie przerobiona w mikserze mieszana, spadała na walce i stawała się masą plastyczną, wnioskodawca podawał ją na podajnik.

Następnie w związku ze zmianą działu i stanowiska pracy na wniosek skarżącego od dnia 18 sierpnia 1988 r. do dnia 18 grudnia 2020 roku w wydziale (...) zajmującym się wulkanizacją, wytłaczaniem taśmy-bezpośrednio przy produkcji taśm przenośnikowych. Początkowo odwołujący pracował na stanowisku walcownika-kalandrowego przy walcach, uplastyczniał masę, obsługiwał walce. Po uplastycznieniu masy skarżący podawał ją za pomocą podajnika na kalander. Od 1 listopada 1990 roku wnioskodawca pracował jako kalandrowy , także na wydziale (...) zajmował się obsługą kalandra, odpowiadał za cykl przetwarzania gumy Jako kalandrowy prowadzący wnioskodawca nadzorował całą linię produkcyjną i cały proces uplastyczniania do stworzenia półfabrykatu, czyli taśmy niewulkanizowanej, która następnie trafiała do wulkanizacji. Ubezpieczony zajmował się także transportem- przewożąc na wózku widłowym np. palety z mieszankami. Zagrożenia na wydziale (...) polegały na tym, że mógł nastąpić wyciek gorącej wody, pary wodnej lub oleju, zapłon z powodu używania rozpuszczalnika np. do sklejenia gumy.

(dowód: pismo z dnia 09.02.2021 r. k. 48-49, pismo z dnia 15.08.1988 r. k. 8 cz. B akt osobowych, zaświadczenie wydane przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. k. 42- odwrót , 43 akt emerytalnych ZUS, zeznania świadka D. S. od min. 31:56 do min. 48:34 protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2021 r., zeznania wnioskodawcy od min. 02:38 do min. 31:17 protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2021 r., zeznania świadka T. O. od min. 08:24 do min. 23:17 protokołu rozprawy z dnia 1 kwietnia 2022 r.)

W celu ustalenia czy prace wnioskodawcy wykonywane przez niego na stanowisku kalandrowy (w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2019 r.) to prace o szczególnym charakterze, określone pod pozycją nr 13 w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi, mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa higieny pracy .

Biegły sądowy W. K. w opinii podstawowej z dnia 9 września 2021 roku i w opiniach uzupełniających ustalił po pierwsze, czy Z. Ś. bezpośrednio sterował procesami technicznymi lub technologicznymi, po drugie, czy procesy te mogły spowodować awarię techniczną lub przemysłową i po trzecie, czy awaria mogła spowodować poważne skutki dla bezpieczeństwa publicznego (nie mylić z bezpieczeństwem zakładu pracy i zatrudnionych tam pracowników).

Na wstępie biegły przytoczył definicję bezpieczeństwa publicznego, które określił jako ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnie- przyjęte normy postępowania. Bezpieczeństwo publiczne jest także stanem w społeczeństwie, który umożliwia jego sprawne funkcjonowanie. Zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego mogą mieć charakter zarówno wewnętrzny, jak i zewnętrzny, czyli mieszczą się tu ingerencje ze strony innych podmiotów państwowych w sprawy wewnętrzne, a także wewnętrzne konflikty i napięcia społeczne.

Biegły zakwalifikował także Zakład (...) Sp. z o.o. w R. jako zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (...), ze względu na występowanie substancji niebezpiecznych dla organizmów wodnych. Biegły

podkreślił jednak, że niewielki wzrost ilości substancji będzie skutkować zmianą kwalifikacji na zakład o dużym ryzyku - (...). Biegły wskazał, że ilości zużywanych w produkcji rozpuszczalników nie powodują zaliczenia zakładu do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ((...)), poza tym rozpuszczalniki dodawane są do mieszanki gumowej w zamkniętych reaktorach np. mikserach , gdzie ich opary nie przedostają się do środowiska pracy. Następnie biegły z zakresu bhp ustalił, że :

- stanowisko pracy powoda nie wiązało się ze sterowaniem procesami technologicznymi, wnioskodawca podlegał służbowo kierownikowi wydziału (...) oraz mistrzowi zmianowemu, co całkowicie wyklucza bezpośrednie sterowanie jakimikolwiek procesami. Prace wykonywane przez wnioskodawcę to typowa obsługa linii technologicznej oraz kontrola jakościowa wytwarzanego produktu;

- w procesie wytwarzania gumy na wydziałach (...) , na którym był zatrudniony wnioskodawca głównymi czynnikami niebezpiecznymi była wysoka temperatura pary technologicznej (max ok. 180 stopni C) używanej do ogrzewania kalandrów i pras wulkanizacyjnych oraz jej ciśnienie (max ok. 9 bar). Para wodna o takich parametrach nie powoduje zagrożenia o większym zasięgu niż lokalne – wypadkiem przy pracy - zagrożenia poparzeniem, uderzeniem fali ciśnienia przy rozszczelnieniu rurociągów lub urządzeń zasilanych parą,

-stosowanie oleju hydraulicznego o temperaturze ok. 60 stopni C, poza zagrożeniem poparzeniem pracowników nie niosło zagrożeń wykraczających poza teren zakładu. Zagrożenia substancjami niebezpiecznymi (np. nadtlenkami organicznymi), występowało jedynie na oddziale (...) (wytwarzania mieszanek gumowych) a ze względu na niewielkie ilości dodawane do mieszanek nie stanowiły zagrożenia dla otoczenia zakładu.

Oczywiście na wydziale (...), możliwe było wystąpienie awarii technicznej, jednak skutki tych awarii mogły mieć zasięg jedynie lokalny (poza emisją do atmosfery np. gazów pożarowych).

Reasumując biegły ustalił, że proces technologiczny polegający na kalandrowaniu mieszanki gumowej mógł spowodować awarię techniczną, nie niósł natomiast zagrożeń wystąpienia poważnej awarii, jak też poważnej awarii, a skutki wywołane przez awarię techniczną, jaka ewentualnie mogła wystąpić w toku procesu technologicznego wytwarzania gumy, ze względu na lokalny zasięg, nie mogły mieć wpływu na bezpieczeństwo publiczne w rozumieniu, jak w definicji bezpieczeństwa publicznego. Ewentualne błędy popełnione przez wnioskodawcę w czasie wykonywania pracy skutkować mogły co najwyżej uszkodzeniem maszyny lub zepsuciem surowca a ich zasięg nie wykraczał poza najbliższe otoczenie maszyny czy urządzenia – nie zagrażały w żaden sposób bezpieczeństwu publicznemu.

W ocenie biegłego skutki wywołane przez awarię techniczną, przemysłową, jaka ewentualnie mogła wystąpić w toku procesu technologicznego kalandrowania gumy, ze względu na lokalny zasięg, nie mogły mieć wpływu na bezpieczeństwo publiczne w rozumieniu, jak w definicji na wstępie opinii.

Lokalny zasięg awarii w zakładzie Spółki (...), implikują właściwości mediów i materiałów stosowanych w procesie walcowania, kalandrowania, wulkanizacji i konfekcjonowania mieszanki gumowej. Podobnie charakter stosowanych procesów technologicznych (walcowanie na gorąco mieszanki gumowej) nie niosły zagrożenia poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

Biegły wskazał, że ze względów wyżej wymienionych i uzasadnionych, prace wnioskodawcy wykonywane przez niego na stanowisku kalandrowy (od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2019 r.) nie były pracami o szczególnym charakterze, określonymi pod pozycją 13 w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi, mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

W ocenie biegłego prace wykonywane przez wnioskodawcę na stanowisku kalandrowy nie są także pracami w szczególnych warunkach, określonymi pod pozycją 11 w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. prace bezpośrednio przy obsłudze ciągów walcowniczych: przygotowanie, dozowanie pracy walców lub samotoków, ingerencja przy wypadaniu i zaklinowaniu materiałów. Z analizy poz. II załącznika Nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia

2008 r. o emeryturach pomostowych, prace bezpośrednio przy obsłudze ciągów walcowniczych: przygotowanie, dozоровanie pracy walców lub samotoków, ingerencja przy wypadaniu i zaklinowaniu materiałów, dotyczą prac wykonywanych w hutnictwie i przemyśle metalowym. Świadczy o tym sąsiedowanie prac ujętych w poz. 11 z pracami związanymi z produkcją metali nieżelaznych oraz wytapianiem surówki, stopów metali. Dodatkowo urządzenie „samotok” jest typowym urządzeniem stosownym w hutnictwie – jest to ciąg walców nienapędzanych, po których przesuwana się fragment półwyrobu np. kęś stalowy z pomocą sił bezwładności. Pomimo więc, że kalander i walcarka do produkcji wyrobów gumowych są również zespołem walców, nie można uznać, że ich obsługa spełnia definicję stanowiska pracy zawartą w poz. 11 załącznika Nr 1 do ustawy.

Biegły z zakresu bhp wskazał także, że opiniował w sprawach, analogicznych do niniejszej sprawy (o sygnaturze V U 849/20 i V U 893/20) toczących się również przed SO w Piotrkowie Trybunalskim (ten sam zakład pracy, podobny zakres wykonywania pracy przez wnioskodawców, częściowo tylko różne stanowiska pracy). Wnioskodawcy w tych sprawach załączyli do materiału dowodowego dwa dokumenty: „Dokument zabezpieczenia przed wybuchem, z dnia 16.04.2021r.” oraz „Instrukcję (...) Pożarowego, z lutego 2019r.”, sporządzone na zlecenie Spółki (...). Pierwszy z ww. dokumentów jednoznacznie rozstrzyga zagadnienie występowania na terenie Spółki stref zagrożenia wybuchem (wg. tego dokumentu występują jedynie wewnątrz aparatów technologicznych i rurociągów, nie występują w pomieszczeniach pracy), drugi zaś odnosi się do zagrożeń pożarowych i kwalifikacji zakładu do kategorii zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ((...)) – (wg. tego dokumentu Spółka (...) nie kwalifikuje się do tej kategorii).

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu bhp z dnia 09.09.2021 r. k. 76-97, opinia uzupełniająca z dnia 15.10.2021 r. k.117-123, opinia uzupełniająca II z dnia 15.01.2022 r. k. 142-150).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta emerytalne, kapitału początkowego i akta osobowe ubezpieczonego, opinię podstawową i opinie uzupełniające biegłego sądowego z zakresu bhp, zeznania wnioskodawcy, zeznania świadków D. S. i T. O..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 664 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., sygn. akt II UK 164/11, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014 r., III AUa 2302/13).

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca rozwiązał z dniem 18 grudnia 2020 roku stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. Bezsporne było, że wnioskodawca wykonywał w okresie od dnia od 22 sierpnia 1978 roku do 30 kwietnia 1982 roku, od 1 maja 1982 roku do 10 sierpnia 1983 roku oraz od 15 sierpnia 1983 roku do 21 grudnia 2008 roku pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okoliczność tą potwierdził organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie z dnia 29 stycznia 2021 r, a także świadkowie na rozprawie w dniu 19 maja 2021 r. i 1 kwietnia 2022 r.

Przyczyną odmowy przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej było ustalenie przez ZUS, że wnioskodawca nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Prace w szczególnych warunkach – zgodnie z art. 3 ust 1 ustawy o emeryturach pomostowych - to prace związane z czynnikami ryzyka wymienionymi w art. 3 ust 2 ustawy, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Z kolei prace o szczególnym charakterze – zgodnie z art. 3 ustę 3 ustawy o emeryturach pomostowych - to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Przedmiotem rozpoznania i kontroli sądu ubezpieczeń, zważywszy na treść zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji oraz żądania wnioskodawcy, jest prawidłowość odmowy przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej. Sąd ma ustalić okoliczności faktyczne oraz rozważyć, czy wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki dla przyznania tego prawa, bo tego dotyczy decyzja z dnia 20 listopada 2020 roku.

Jak wskazano, okolicznością sporną było, czy wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 lub 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wnioskodawca dysponował świadectwem o pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych, wystawionym przez (...) Spółkę z o.o. za sporny okres od dnia 1 stycznia 2009 roku. Organ rentowy zakwestionował to świadectwo.

Organ rentowy podnosił, że pracodawca (...) spółka z o.o. nie utworzyła obowiązującego od 2009 roku wykazu stanowisk, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, ale bazowała na poprzednim wykazie, uznając, że wszystkie stanowiska, na których pracę uważano za pracę w warunkach szczególnych do 2008 roku to stanowiska, na których wykonywana jest praca w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Wskazać należy, że ustawodawca w istocie znacznie zawęził w ustawie o emeryturach pomostowych prace, które uznaje za wykonywane w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w porównaniu z pracami zawartymi w wykazach, załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Nie wszystkie prace zawarte w rozporządzeniu znalazły się w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych. A zatem pracodawca powinien był dostosować wykaz do obowiązującej ustawy. Okoliczność ta ma jednak drugorzędne znaczenie, to samo dotyczy tego, czy pracodawca opłacał składki na Fundusz Emerytur Pomostowych po zakwalifikowaniu danego zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Znaczenie ma bowiem przede wszystkim rodzaj (charakter) pracy wykonywanej przez pracownika, to jest czy była to praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu załącznika 1 lub 2 do ustawy.

Załącznik nr 2 do ustawy w poz. 13 wskazuje, że pracami o szczególnym charakterze prace są prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Wnioskodawca takich prac nie wykonywał.

Biegły z zakresu bezpieczeństwa higieny pracy W. K. w opinii głównej z dnia 9 września 2021 r. ustalił, że :

- sterowanie procesami technicznymi lub technologicznymi wiąże się nierozzerwalnie z wpływem na zmianę parametrów takich procesów. W przedmiotowym przypadku, stanowisko pracy skarżącego obejmowało obsługę linii technologicznej oraz kontrolę fragmentu procesu technologicznego – kalandrowania wyrobów gumowych, pod kątem jakości produkcji. Linia produkcyjna na wydziale (...) obejmowała przygotowanie półproduktu z dostarczonej mieszanki gumowej, jak poprzednio opisano. Działania te nie miały związku ze zmianą np. parametrów dostarczonej pały technologicznej ogrzewanej kalandry czy temperatury oleju. Zatem stanowisko pracy wnioskodawcy nie wiązało się ze sterowaniem procesami technologicznymi. Dodatkowo jako kalandrowy prowadzący podlegał mistrzowi zmianowemu i kierownikowi oddziału (...) i w zakresie składu mieszanki, rodzaju i ilości dodatków oraz temperatury procesu to oni podejmowali decyzje, zgodnie z recepturami przygotowanymi przez technologów.

Wobec powyższego biegły uznał, że wnioskodawca nie sterował bezpośrednio procesami technicznymi lub technologicznymi.

- proces walcowania, kalandrowania, wulkanizacji i konfekcjonowania wyrobów gumowych nie zagrażał wystąpieniem poważnej awarii lub poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu definicji zawartych w art.3 pkt 23 i 24 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz wystąpieniem skutków takiej awarii, określonych w 94 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. W procesie wytwarzania gumy na wydziale (...), na którym zatrudniony był powód głównymi czynnikami niebezpiecznymi była wysoka temperatura pary technologicznej (max ok. 180 stopni C) używanej do ogrzewania urządzeń technologicznych oraz jej ciśnienie (max ok. 9 bar). Para wodna o takich parametrach nie powoduje zagrożenia o większym zasięgu niż lokalne – wypadkiem przy pracy - zagrożenia poparzeniem, uderzeniem fali ciśnienia przy rozszczelnieniu rurociągów lub urządzeń zasilanych parą. Również stosowanie oleju hydraulicznego o temperaturze ok.60 stopni C, poza zagrożeniem poparzeniem pracowników nie niosło zagrożeń wykraczających poza teren zakładu. Zagrożenia substancjami niebezpiecznymi (np. nadtlenkami

organicznymi), występowało jedynie na oddziale (...) (wytwarzania mieszanek gumowych) a ze względu na niewielkie ilości dodawane do mieszanek nie stanowiły zagrożenia dla otoczenia zakładu.

Biegły pominął inne zagrożenia występujące w produkcji gumy np. zagrożenia urazami mechanicznymi czy narażenie na czynniki szkodliwe w środowisku pracy, mające z natury rzeczy charakter lokalny (występujące jedynie na terenie wydziałów zakładu). Oczywiście na wydziale (...), możliwe było wystąpienie awarii technicznej, które scharakteryzowano w „Wykazie instalacji oraz potencjalnych awarii” jednak ich analiza wskazuje, że skutki tych awarii mogły mieć zasięg jedynie lokalny (poza emisję do atmosfery np. gazów pożarowych).

Reasumując biegły stwierdził, że proces technologiczny polegający na kalandrowaniu mieszanki gumowej mógł spowodować awarię techniczną, nie niósł natomiast zagrożenia wystąpienia poważnej awarii, jak też poważnej awarii .

- skutki wywołane przez awarię techniczną, jaka ewentualnie mogła wystąpić w toku procesu technologicznego wytwarzania gumy, ze względu na lokalny zasięg, nie mogły mieć wpływu na bezpieczeństwo publiczne w rozumieniu, jak w definicji przytoczonej powyżej. Lokalny zasięg awarii w zakładzie Spółki (...), implikują właściwości mediów i materiałów stosowanych w procesie kalandrowania, wulkanizacji i konfekcjonowania mieszanki gumowej, pokazane przez biegłego poprzednio, w uzasadnieniu przyjętego stanu faktycznego. Podobnie charakter stosowanych procesów technologicznych (walcowanie na gorąco mieszanki gumowej) nie niosły zagrożenia poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

Konkludując biegły jednoznacznie stwierdził, że prace wnioskodawcy wykonywane przez niego na stanowisku kalandrowy- prowadzący (od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2019 r.) nie były pracami o szczególnym charakterze, określonymi pod pozycją 13 w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi, mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

Zastrzeżenia do powyższej opinii złożył w piśmie z dnia 30 września 2021 roku (data prezentaty) pełnomocnik wnioskodawcy zarzucając jej niespójność oraz przyjęcie przez biegłego odmiennego niż występującego w sprawie stanu faktycznego. Jednocześnie wnosił o zobowiązanie biegłego do udzielenia odpowiedzi na następujące pytania:

- czy prace wykonywane przez wnioskodawcę na stanowiskach kalandrowy – prowadzący to prace o szczególnym charakterze, określone pozycją 13 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych,

- czy prace wykonywane przez wnioskodawcę na wskazanym powyżej stanowisku to prace: w szczególnych warunkach , określone pod poz. 11 w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych tj. prace bezpośrednio przy obsłudze ciągów walcowniczych: przygotowanie , dozоровanie pracy walców lub samotoków, ingerencja wypadaniu i zaklinowaniu materiałów względnie prace o szczególnym charakterze , określone pod pozycją 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych tj. prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

Biegły **w opinii uzupełniającej z dnia 15 października 2021** roku odnosząc się do zarzutów zgłoszonych przez wnioskodawcę stwierdził, że :

- prace wnioskodawcy wykonywane przez niego na stanowisku: kalandrowy- prowadzący (w okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2019 r. nie są pracami o szczególnym charakterze, określonymi pod pozycją 13 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. nie są pracami przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wstąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Prace wykonywane przez wnioskodawcę to typowa obsługa linii technologicznej oraz kontrola jakościowa wytwarzanego produktu. Ponadto wnioskodawca podlegał służbowo kierownikowi wydziału (...), mistrzowi zmianowemu, co całkowicie wyklucza „bezpośrednie” sterowanie jakimkolwiek procesem technologicznym.

Ewentualne błędy popełnione przez wnioskodawcę w czasie wykonywania pracy skutkować mogły co najwyżej uszkodzeniem maszyny lub zepsuciem surowca a ich zasięg nie wykraczał poza najbliższe otoczenie maszyny czy urządzenia – nie zagrażały w żaden sposób bezpieczeństwu publicznemu;

- jak wynika z analizy poz. 11 załącznika Nr I do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, prace bezpośrednio przy obsłudze ciągów walcowniczych: przygotowanie, dozоровanie pracy walców lub samotoków, ingerencja przy wypadaniu i zaklinowaniu materiałów, dotyczą prac wykonywanych w hutnictwie i przemyśle metalowym. Świadczy o tym sąsiedowanie prac ujętych w poz. 11 z pracami związanymi z produkcją metali nieżelaznych oraz wytapianiem surowki, stopów metali. Dodatkowo urządzenie „samotok” jest typowym urządzeniem stosowanym w hutnictwie – jest to ciąg walców nienapędzanych, po których przesuwana się fragment półwyrobu np. kęsa stalowy z pomocą sił bezwładności. Pomimo więc, że kalander i walcarka do produkcji wyrobów gumowych są również zespołem walców, nie można uznać, że ich obsługa spełnia definicję stanowiska pracy zawartą w poz. 11 załącznika Nr 1 do ustawy;

- prace wnioskodawcy wykonywane przez niego na stanowisku kalandrowy- prowadzący nie są pracami o szczególnym charakterze, określonymi pod pozycją 14 załącznika nr 2, do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. nie są to prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

Awaria techniczna, jaka mogłaby hipotetycznie wystąpić na stanowisku pracy wnioskodawcy nie niesie poważnych skutków dla bezpieczeństwa publicznego.

Zastrzeżenia do powyższej opinii uzupełniającej złożył wnioskodawca powielając argumentację zawartą w piśmie skarżącemu z dnia 29 listopada 2021 roku (data prezentaty).

W kolejnej **opinii uzupełniającej z dnia 15 stycznia 2022 roku biegły z zakresu bhp** jednoznacznie stwierdził, że prace wykonywane przez wnioskodawcę na stanowisku kalandrowy- prowadzący nie są pracami o szczególnym charakterze , określonymi pod pozycją nr 13 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ:

-wnioskodawca w spornym okresie nie wykonywał prac przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego,

- prace wykonywane przez wnioskodawcę to typowa obsługa linii technologicznej oraz kontrola jakościowa wytwarzanego produktu. Ponadto wnioskodawca podlegał służbowo kierownikowi wydziału (...), a przebieg i parametry procesu technologicznego ustalali zakładowi technolodzy, co całkowicie wyklucza „bezpośrednie” sterowanie jakimkolwiek procesem technologicznym.

Ewentualne błędy popełnione przez wnioskodawcę w czasie wykonywania pracy skutkować mogły co najwyżej uszkodzeniem maszyny lub zepsuciem surowca a ich zasięg nie wykraczał poza najbliższe otoczenie maszyny czy urządzenia – nie zagrażały w żaden sposób bezpieczeństwu publicznemu.

Biegły podtrzymał także swoje stanowisko wyrażone w dwóch poprzednich opiniach i jednoznacznie stwierdził, że prace wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie na stanowisku kalandrowego – prowadzącego nie są ani pracami w szczególnych warunkach , określonych pod poz. 11 w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych ani pracami w szczególnym charakterze , określonymi pod poz. 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Nadto biegły z zakresu bhp podniósł, że w ostatnim czasie opiniował w sprawach, analogicznych do niniejszej , o sygnaturze V U 849/20 i V U 893/20 toczących się również przed SO w Piotrkowie Trybunalskim (ten sam zakład pracy, podobny zakres wykonywania pracy przez wnioskodawców, częściowo tylko różne stanowiska pracy).

Wnioskodawcy w tych sprawach załączyli do materiału dowodowego dwa dokumenty: „Dokument zabezpieczenia przed wybuchem, z dnia 16.04.2021r.” oraz „Instrukcję (...) Pożarowego, z lutego 2019r.”, sporządzone na zlecenie Spółki (...). Zdaniem biegłego pierwszy z ww. dokumentów jednoznacznie rozstrzyga zagadnienie występowania na terenie Spółki stref zagrożenia wybuchem (wg. tego dokumentu występują jedynie wewnątrz aparatów technologicznych i rurociągów, nie występują w pomieszczeniach pracy), drugi zaś odnosi się do zagrożeń pożarowych i kwalifikacji zakładu do kategorii zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ((...)) – (wg. tego dokumentu Spółka (...) nie kwalifikuje się do tej kategorii).

Wnioskodawca po raz kolejny wniósł zarzuty do wskazanej powyżej opinii uzupełniającej powielając argumentację wskazaną w poprzednich pismach. Jednocześnie strona skarżąca wniosła o zwrócenie się do (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. o podanie wartości kalandra oraz kosztów poszczególnych urządzeń i instalacji wchodzących w skład tego urządzenia i udzielenie przez pracodawcę odpowiedzi czy nieprawidłowe obsługiwane przez skarżącego kalandra na stanowisku kalandrowy- prowadzący mogło spowodować uszkodzenie lub zniszczenie mienia oraz czy szacunkowa wartość strat w imieniu zakładu w przypadku wystąpienia potencjalnej awarii może być równa lub wyższa niż 2 miliony euro. Pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że wielkość maszyn i urządzeń stosowanych w zakładzie (...) Sp. z o.o. ma wpływ na wysokość ewentualnych strat w mieniu zakładu pracy (ze względu na wysokość szkody wynikającej z uszkodzenia tych maszyn i urządzeń), spowodowanych niewłaściwym wykonywaniem pracy przez ubezpieczonego. Biegły z zakresu bhp powołując w opinii głównej na Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1555) cytuje § 2 tego rozporządzenia (dotyczący obowiązku zgłoszenia poważnych awarii) oraz § 4 ww. rozporządzenia – określający skutki poważnych awarii. Strona skarżąca podniosła, że we wnioskach końcowych drugiej opinii uzupełniającej biegły wskazał, że „ewentualne błędy popełnione przez wnioskodawcę w czasie wykonywania pracy skutkować mogły najwyżej uszkodzeniem maszyny lub zepsuciem surowca a ich zasięg nie wykracza poza najbliższe otoczenie maszyny czy urządzenia – nie zagrażały w żaden sposób publicznemu”. Zdaniem wnioskodawcy powyższy wniosek biegły powinien skonfrontować z treścią § 4 ust. 3 pkt. 1 ww. rozporządzenia powołanego w opinii głównej, zgodnie z którym skutkami poważnych awarii, o których mowa w § 2 pkt 2 lit. c, są: uszkodzenie lub zniszczenie mienia w zakładzie, w którym wystąpiła awaria, o wartość strat w wysokości równej lub 2 mln euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu wystąpienia awarii. Ubezpieczony wyjaśnił, że zgodnie z informacjami od pracodawcy - (...) sp. z o.o., kalendar kosztuje około 8 mln euro. Wartość ta czterokrotnie przekracza podany w rozporządzeniu próg dla skutków poważnej awarii ze względu na szkody w mieniu. Brak nadzoru lub nieprawidłowy nadzór przez ubezpieczonego nad procesem produkcji mógł m. in. powodować uszkodzenie urządzenia, co biegły potwierdził we wnioskach opinii uzupełniającej. Skoro więc koszt tego urządzenia to około 8 mln euro, to uszkodzenie przez ubezpieczonego kalandra (o wartości szkody przekraczającej 2 mln. euro), powoduje, że ustawodawca uznaje skutki takiej awarii za poważne.

Sąd postanowił oddalić wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o zwrócenie się do (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. o podanie wartości kalandra i kosztów jego zakupu, gdyż okoliczność ta pozostaje bezsporna. Należy zauważyć, że Sąd nie polemizuje z wartością zakupu kalandra, kwota ta z pewnością przekracza 2 miliony euro. W przedmiotowej sprawie uznanie skutków potencjalnej awarii przekraczającej kwotę 2 milionów euro za poważne pozostaje bezprzedmiotowe, gdyż zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych w poz. 13 wskazano, że pracami o szczególnym charakterze prace są prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, a wnioskodawca jak jednoznacznie wynika z opinii biegłego takich prac nie wykonywał. Reasumując zagrożenie wystąpienia poważnej awarii musi rodzić skutki dla bezpieczeństwa publicznego, wartość kalandra przekraczająca znacznie kwotę 2 milionów euro i ryzyko wystąpienia poważnej awarii ze względu na szkody w mieniu nie powoduje, że skutki tej awarii zagrażać będą bezpieczeństwu publicznemu.

W ocenie Sądu biegły w opinii uzupełniającej odparł zarzuty wnioskodawcy, które były ostatecznie jedynie gołosłowną polemiką z wnioskami końcowymi opinii biegłego. Zaznaczyć należy, że opinia biegłego podlega, jak inne dowody ocenie według art. 233 § 1 KPC, lecz odróżniają ją szczególne kryteria oceny. Stanowią je zgodność z zasadami

logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Przedmiotem opinii biegłego nie jest przedstawienie faktów, lecz ich ocena na podstawie wiedzy fachowej (wiadomości specjalnych). (Por. postanowienie SN z dnia 27 listopada 2000 roku I CKN 1170/98, L.). Zdaniem Sądu zarówno opinia podstawowa sporządzona przez biegłego z zakresu bhp W. K. jak i opinie uzupełniające są rzetelne, wydane w oparciu o fachową wiedzę, sporządzone na podstawie szczegółowej analizy przedłożonej dokumentacji. Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinia biegłego przekonała strony sporu. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu, który wiążąco ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza podlegająca kontroli instancyjnej ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy (por. wyr. SN z 25.9.1997 r., II UKN 271/97, OSNP 1998, Nr 14, poz. 430).

Sąd Okręgowy w pełni podzielił wnioski zawarte w opinii podstawowej i opiniach uzupełniających biegłego z zakresu bhp W. K., który w sposób kategoryczny stwierdził, że stanowiska pracy powoda nie wiązały się ze sterowaniem procesami technologicznymi. W procesie wytwarzania gumy na wydziałach (...) i (...), na których zatrudniony był powód głównymi czynnikami niebezpiecznymi była wysoka temperatura pary technologicznej (max ok. 180 stopni C) używanej do ogrzewania kalandrów i pras wulkanizacyjnych oraz jej ciśnienie (max ok. 9 bar). Para wodna o takich parametrach nie powoduje zagrożenia o większym zasięgu niż lokalne – wypadkiem przy pracy - zagrożenia poparzeniem, uderzeniem fali ciśnienia przy rozszczelnieniu rurociągów lub urządzeń zasilanych parą. Skutki wywołane przez awarię techniczną, jaka ewentualnie mogła wystąpić w toku procesu technologicznego wytwarzania gumy, ze względu na lokalny zasięg, nie mogły mieć wpływu na bezpieczeństwo publiczne w rozumieniu, jak w definicji bezpieczeństwa publicznego.

Mając na uwadze fachowość i kompletność opinii wskazanego powyżej biegłego Sąd nie widział podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii kolejnego biegłego z zakresu bhp. O konieczności dopuszczeniu dowodu z opinii innego biegłego nie może decydować wyłącznie wniosek strony, lecz zawarte w tym wniosku konkretne uwagi i argumenty podważające miarodajność dotychczasowych opinii dla rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeżeli opinia biegłego jest kompetentna i przekonująca, Sąd nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii. Wnioskodawca, wnosząc o dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego do spraw bezpieczeństwa higieny pracy, nie wykazał braku kompetencji czy niezbędnych kwalifikacji po stronie wypowiadającego się w niniejszej sprawie biegłego W. K., którego wnioski opinii kwestionował.

Nawet jeśli w zakładzie istnieje zwiększone ryzyko zaistnienia poważnej awarii przemysłowej, to nie oznacza to, że wszyscy pracownicy, świadczący pracę wykonują pracę o szczególnym charakterze. Ustawodawca bowiem wyraźnie wskazał, że są nimi wyłącznie prace przy sterowaniu procesami technologicznymi. Wnioskodawca takimi procesami nie sterował. Wszyscy świadkowie, jak i wnioskodawca zbieżnie zeznali, na czym polegały prace wnioskodawcy w spornym okresie. Skarżący pracując w wydziale (...) jako walcownik mikserowy, faktycznie pomagał tylko przy załadunku materiałów na taśmociąg, samodzielnie nie obsługiwał miksera. Natomiast w wydziale (...) pracując jako kalandrowy- prowadzący zajmował się uplastycznieniem mieszanki, obsługą walcarki, prowadzeniem i obsługą kalandra. Jako kalandrowy- prowadzący wnioskodawca nadzorował pracę pięciu pracowników, podlegał jednak służbowo kierownikowi wydziału (...). Skarżący jeździł także na wózku widłowym przewożąc np. palety z mieszankami. Z zeznań świadków i wnioskodawcy wynika, że podczas wykonywania pracy przez odwołującego na zajmowanych przez niego stanowiskach w zakładzie istniało zagrożenie polegające np. na wycieku oleju czy pary wodnej. Powyższe hipotetyczne zagrożenia nie są wystarczające, żeby przyjąć, iż rodziłoby to zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. To samo dotyczy wystawionego przez pracodawcę świadectwa pracy w szczególnym charakterze. Nawet jeśli w zakładzie istnieje zwiększone ryzyko zaistnienia poważnej awarii przemysłowej, to nie oznacza, że wszyscy pracownicy, świadczący pracę bezpośrednio przy obsłudze czy naprawie maszyn, wykonują pracę o szczególnym charakterze. Ustawodawca bowiem wyraźnie wskazał, że są nimi wyłącznie prace przy sterowaniu procesami technologicznymi.

W okresie po 31 grudnia 2008 roku do 18 grudnia 2020 roku skarżący wykonywał wprawdzie prace w szczególnych warunkach, ale jedynie w rozumieniu poprzednio obowiązującej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tych

wykonywanych przez wnioskodawcę prac ustawodawca nie zaliczył do prac w szczególnych warunkach lub charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Skoro zaś prace jakie wykonywał wnioskodawca nie zostały obecnie wymienione ani w załączniku Nr 1 ani Nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, to nie przysługuje mu prawo do tego świadczenia. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 14 stycznia 2014 roku, sygn, akt III AUa 577/13, nie wystarczy wykazanie na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem konieczne jest także aby praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (art. 49 pkt 3).

Konkludując warunkiem nabycia prawa do emerytury pomostowej jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych po dniu 31 grudnia 2008 roku .

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca wykazał, że do dnia 31 grudnia 2008 roku legitymował się wymaganym 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednak z uwagi na bezsporny fakt, że skarżący nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze a rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz nie wykazał żadnego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach po 31 grudnia 2008 roku, stwierdzić należy, że wnioskodawca nie spełnił wszystkich przesłanek dla nabycia prawa do emerytury pomostowej.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265), który stanowi że stawki minimalne w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym wynoszą 180 złotych.